

ФОРМУВАННЯ НАПРЯМІВ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Запропоновано методику формування та вибору пріоритетних напрямів трансформаційних змін на підприємствах автомобільного транспорту.

Ключові слова: трансформаційні зміни, пріоритетний напрям, стратегія, варіант реалізації.

Abstract

Methodology of forming and choice of priority directions of transformation changes is offered on the enterprises of motor transport.

Keywords: transformation changes, priority direction, strategy, variant of realization.

Вступ

Проблемам трансформаційних процесів на транспортних підприємствах приділяється велика увага. На момент переходу до ринкових відносин на вітчизняних автотранспортних підприємствах не відбувалися ніякі трансформаційні зміни, тому вони виявилися абсолютно непідготовленими до принципово нових для них умов господарювання. Це пояснюється тим, що дослідження трансформаційних процесів на підприємствах залишається об'єктом дискусій, як у створенні єдиного понятійного апарату, так і у питаннях методики визначення пріоритетних напрямів трансформаційних змін.

Основна частина

Вибір пріоритетних напрямів трансформаційних змін здійснюється на основі методики в основі якої лежить метод адитивної оптимізації. Математична модель методу адитивної оптимізації виглядає таким чином:

$$F_i(a_{ij}) = \sum_{j=1}^J \lambda_j \cdot a_{ij} \quad (1)$$

де λ_j – коефіцієнти важливості, які визначають в кількісній формі ступінь важливості j -го критерію в порівнянні з іншими критеріями; a_{ij} – критерії оптимізації.

Дана методика передбачає спочатку формування набору оціночних показників ефективності в межах всіх напрямів трансформаційних змін і їх розрахунок для найважливіших підприємств-конкурентів та власного АТП. Далі відбувається формування матриць вихідних даних по кожному показнику, їх нормування та послідовне перемноження на вагові показники та сумування. В результаті отримується матриця рядок результатів

Для зручного і швидкого визначення пріоритетних напрямів трансформаційних змін пропонується використовувати оціночну шкалу, яка згідно розрахунків здобувача та експертних оцінок приймається як:

0,7 – за умови стабільності зовнішнього середовища, напрям не являється пріоритетним і підприємство не потребує трансформаційних змін по ньому;

0,35 < відносний інтегральний показник ефективності < 0,7 – підприємство потребує проведення трансформаційних змін;

0 < відносний інтегральний показник ефективності < 0,35 – напрям являється пріоритетним і підприємство потребує проведення негайних трансформаційних змін.

В процесі обґрунтування стратегій трансформаційних змін оцінка їх ефективності являється одним з найбільш відповідальних етапів. Оцінка ефективності вимагає розробки системи показників ефективності, які будуть враховувати як показники економічної ефективності стратегій, так і показники конкурентоспроможності.

Як відомо, реалізація стратегій виконується в умовах обмеженості ресурсів, то для стратегій, які відповідають комплексному критерію ефективності необхідно проводити визначення фінансової реалізованості стратегій.

В якості показників економічної ефективності варіантів обґрунтовано використання показників: чиста теперішня вартість майбутніх грошових потоків (ЧТВ), внутрішня ставка дохідності (ВСД) та індекс прибутковості (PI) [2]. Для оцінки конкурентоспроможності в роботі обґрунтовано використання інтегрального індексу конкурентоспроможності [2].

Обґрунтування стратегій та розробка варіантів їх реалізації відбувається на основі розробленого алгоритму моделювання, узагальнена блок-схема якого представлена на рисунку 1 [3].

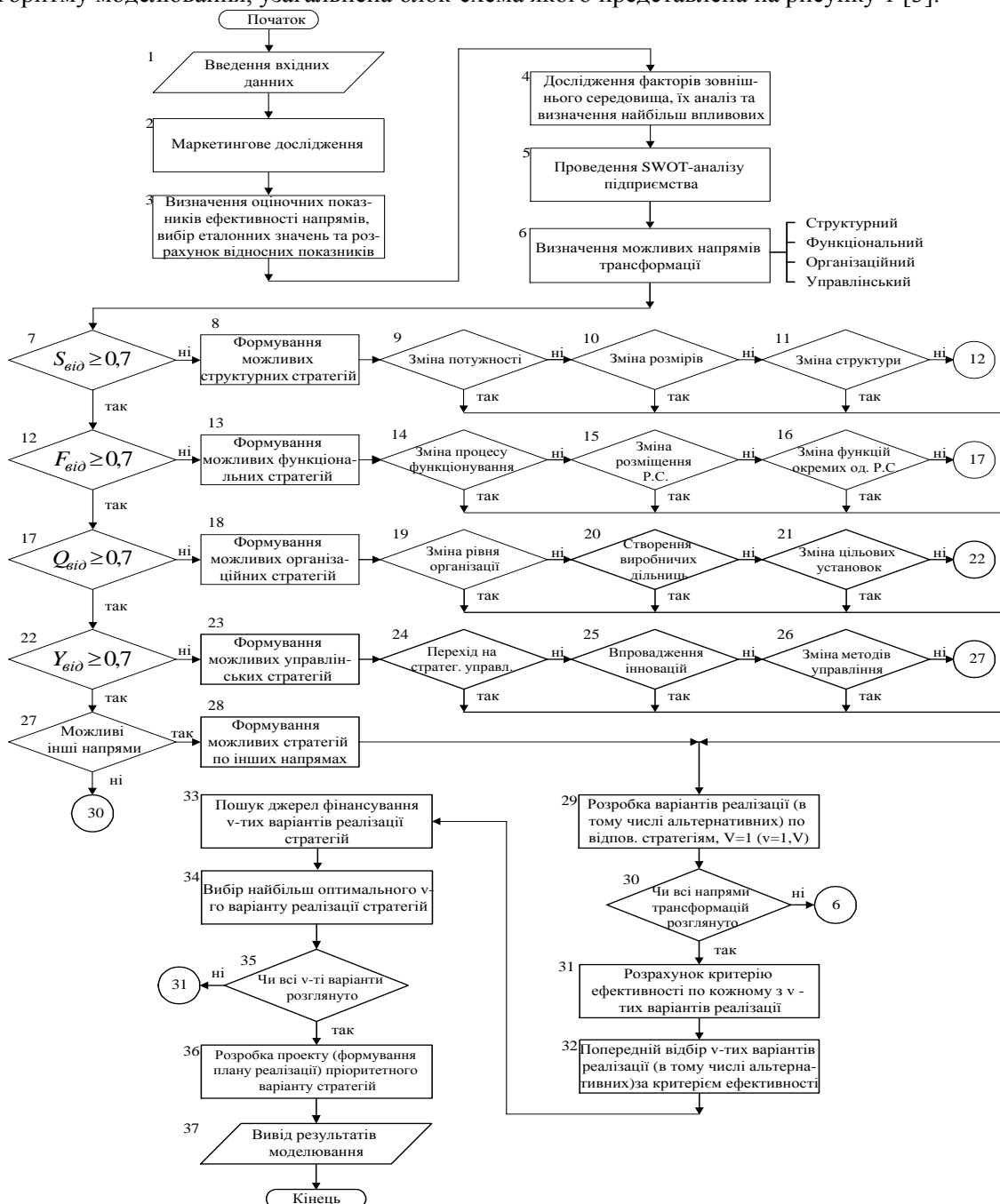


Рисунок 1 - Алгоритм моделювання стратегій трансформаційних змін на підприємствах автомобільного транспорту

В першій частині алгоритму виконується оцінка сучасного стану АТП, ринку транспортних послуг та визначення доцільних стратегій по пріоритетним напрямкам. Для реалізації стратегій виконується розробка можливих варіантів трансформаційних змін.

Далі виконуються техніко-економічні розрахунки ефективності роботи підприємства, виконується відсіювання варіантів, які не відповідають критеріям конкурентоспроможності та економічної ефективності.

В якості критерію конкурентоспроможності пропонується використовувати інтегральний показник конкурентоспроможності, який визначається за формулою:

$$K_{kc} = \frac{R}{G}, \quad (2)$$

де R – зведений показник конкурентоспроможності по якісним характеристикам;

G – зведений показник конкурентоспроможності по вартісним характеристикам.

В якості критеріїв економічної ефективності пропонується використовувати чисту теперішню вартість (NPV), індекс прибутковості (PI), внутрішню ставку дохідності (IRR), які визначаються за формулами:

$$NPV = I - \sum_{t=1}^T \frac{NCF_t}{(1+R)^t}, \quad (3)$$

де NCF_t – чистий грошовий потік від реалізації проекту в інтервалі часу t , що визначається як різниця вхідного і вихідного грошових потоків;

I – початкові одноразові інвестиції в проект;

R – ставка дисконтування;

T – тривалість інвестиційного періоду.

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^T \frac{NCF_t}{(1+R)^t}}{I}, \quad (4)$$

$$\sum_{t=1}^T \frac{NCF_t}{(1+IRR)^t} - I = 0 \quad (5)$$

Для варіантів, які відповідають критеріям ефективності формується план реалізації та ведеться пошук джерел фінансування.

Висновки

Розроблена методика формування і вибору пріоритетних напрямів трансформаційних змін на АТП, яка дозволить з прийнятною достовірністю визначити пріоритетний напрям трансформаційних змін на конкретному підприємстві і врахувати це при подальшій розробці відповідної стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бідняк М. Н. Планування інвестицій на автомобільному транспорті України : монографія / М. Н. Бідняк, Н. М. Бондар. – К. : НТУ, 2000. – 118 с.

2. Біліченко В. В. Визначення ефективності проектів трансформації на підприємствах автомобільного транспорту / В. В. Біліченко, В.О. Огневий // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2009. – №6. – С. 33–38.

3. Біліченко В. В. Моделювання трансформаційних процесів на підприємствах автомобільного транспорту / В. В. Біліченко, В. О. Огневий // Управління проектами, системний аналіз і логістика. – Київ, 2009. – Вип. 7. – С. 17–22.

4. Огневий В.О. Визначення конкурентоспроможності підприємства автомобільного транспорту в ринкових умовах при виборі стратегії розвитку / В. О. Огневий // III-тя міжнародна науково-практична інтернет - конференція «Сучасні технології та перспективи розвитку автомобільного транспорту» Збірник тез доповідей. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – с. 96-97.

Віталій Олександрович Огневий — асистент кафедри автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: Ognevoy@ukr.net

Ognevoy Vitaliy O. — Assistant of Machine Building and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: Ognevoy@ukr.net